

Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi

Derleme Makalesi

Yer Bağlılığı ve Risk Algısı Kavramları Arasındaki İlişki

İpek GÜLER ^{a,*}, Elif KUTAY KARAÇOR ^b

^a Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Orman Fakültesi, Düzce Üniversitesi, Düzce, TÜRKİYE

^b Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Orman Fakültesi, Düzce Üniversitesi, Düzce, TÜRKİYE

* Sorumlu yazarın e-posta adresi: ipek_guler@hotmail.com

ÖZET

Yer bağlılığı insan, zaman, yaşanan çevreye duyulan bağ, güven duygusu gibi etmenlerin birbirleriyle olan etkileşimi sonucu ortaya çıkmış olan bir kavramdır. Çevresel riskler yüzünden yaşadıkları çevreyi terk etmek zorunda kalan ve sonrasında duydukları bağlılıktan dolayı geri dönme isteği göstermiş insanlar üzerinde çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu durum yer bağlılığının risk algısı üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Risk kavramı ise bir afet sonucunda can, mal, çevresel kayıpların meydana gelme olasılığı iken risk algısı da bu durumun sezgisel olarak değerlendirilmesidir. Risk algısı genellikle çevresel tehdit oluşumunda ve hemen sonrasında ortaya çıktığı fakat zamanla azaldığı görülmektedir. Yer bağlılığı ve risk algısı arasındaki ilişki hakkında az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu araştırma sonuçlarına göre yer bağlılığı ve risk algısı arasında hem pozitif hem de negatif ilişki bulunduğu ortaya çıkmıştır. Sonuçlara göre, risk algısı ve yer bağlılığı arasında pozitif ilişki vardır; genel olarak farklı risk türlerine maruz kalmış yer bağlılığı yüksek olan bireylerin risk algısı daha güçlüdür. Risk algısı ve yer bağlılığı arasında negatif ilişki vardır; yere olan bağlılık arttıkça güven duygusu da artmaktadır ve riskleri algılama seviyeleri düşmektedir. Yer bağlılığı ve riskle başa çıkma arasında pozitif ilişki vardır; yere olan bağlılıkları yüksek olan bireyler yaşadıkları çevreye karşı sorumluluk ve koruyucu davranışlar sergilemektedirler ve riskle başa çıkmaya da isteklidirler. Yer bağlılığı ve riskle başa çıkma arasında negatif ilişki vardır; güçlü bir yer bağlılığı olan bireyler çevresel riskler ile karşı karşıya kaldıklarında yer değişikliği yapmak istemezler, riskleri göz ardı ederler ve felaketten sonra riskli bölgelere dönme olasılıkları çok yüksektir. Bu çalışma ile yer bağlılığı ve risk algısı arasındaki ilişkinin daha önceden yapılan araştırmalara göre hangi faktörlerden etkilendiği ve ilişki sonuçlarının neler olduğunun belirlenmesi ile ulusal literatüre katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yer Bağlılığı, Risk Algısı, Riskle Başa Çıkma

The Relationship Between Place Attachment And Risk Perception Concepts

ABSTRACT

Place attachment is a concept that has emerged as a result of interaction with factors such as person, time, bond

Geliş: 06/03/2018, Düzeltme: 18/04/2018, Kabul: 26/04/2018

* Bu çalışma, "Düzce Kentinde Risk Algısının Yer Bağlılığı ile İlişkisi" başlıklı tez çalışması kapsamında hazırlanmıştır.

to the living environment, confidence. Various researches have been conducted on people who have had to leave their environment due to environmental risks and who have shown desire to return because of the bond they have afterwards. This suggests that the impact of place attachment on the risk perception. The concept of risk is the probability of life, property, environmental losses occurring in a disaster, while the perception of risk is intuitive. It usually appears in the immediate aftermath of environmental threats but appears to diminish over time. There are few studies on the relationship between place attachment and risk perception. As a result of a systematic investigation of the Scopus database, 13 studies (2004-2017) were conducted that place attachment and risk perception. According to the results of this research, there is a positive and negative relationship between place attachment and risk perception. According to results, there is a positive relationship between risk perception and place attachment; the risk perception of individuals with high place attachment who are generally exposed to different risk types is stronger. There is a negative relationship between risk perception and place attachment ; as the place attachment increases, the confidence level also increases and the levels of risk perception decrease. There is a positive relationship between place attachment and risk coping ; individuals with high place attachment exhibit responsibility and protective behaviors towards the environment they live in and are eager to cope with risk. There is a negative relationship between place attachment and risk coping; individuals with strong place attachment do not want to relocate when they are exposed to environmental risks, they ignore the risks and the likelihood of returning to the risky regions after the disaster is very high. There appears to be an inconsistency between the perceptions and actions of those who have strong place attachment in the literature investigations that address place attachment and environmental risks. The aim of this study is to determine the factors that affect the relationship between the place attachment and risk perception and the results of the relationship and to contribute to the national literature.

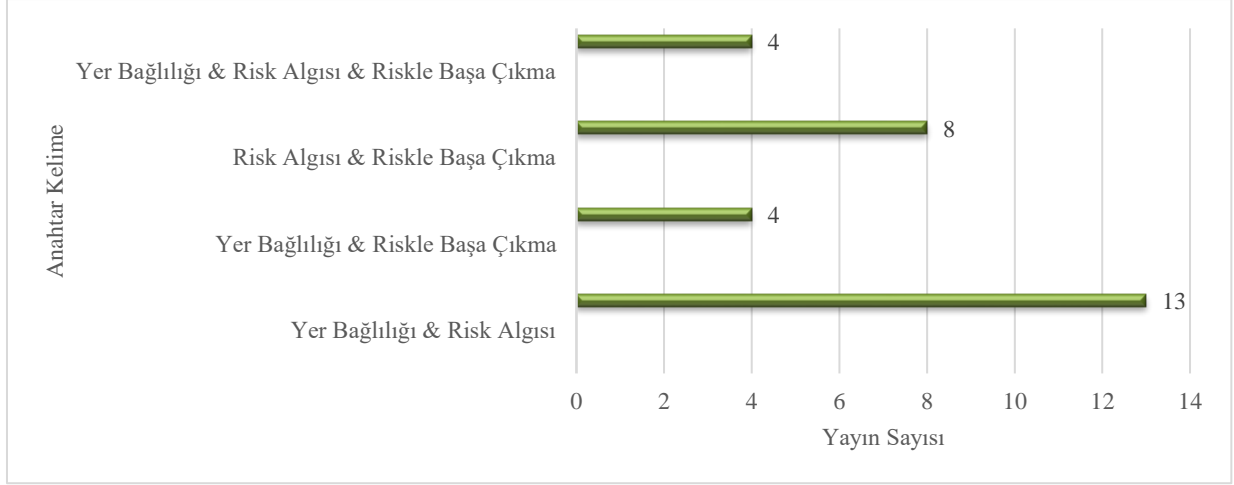
Keywords: Place Attachment, Risk Perception, Risk Coping

I. GİRİŞ

Tarih boyunca insanoğlu çeşitli risklerle karşılaşmış ve yaşamış oldukları afetler sonucunda yer değişikliği yapmak zorunda kalmışlardır. Örneğin Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya göç etmelerinin altında yatan sebeplere bakıldığında iklim değişikliği, kuraklık, salgın hastalıklar gibi riskler olduğu görülmektedir. Yaşanılan yerde meydana gelen afetlerden sonra yer değişikliği yapmak zorunda kalan farklı kültürdeki insanlar bir araya gelerek hayatlarını sürdürmek zorunda kalmışlardır. İnsanların yaşadıkları göç sonucunda mekân ile duygusal bağ kurmaları bazen kolay olmamaktadır. Günümüzde de halen bu tür riskler ile karşı karşıya kalınmaktadır. Yaşamımızı etkileyen risk oranları teknolojinin gelişmesiyle artış göstermektedir. Geçmişten günümüze yaşanılan afetler sonucunda insanların yaşadıkları yere karşı göstermiş oldukları davranışlar araştırılmıştır. Bununla ilgili ilk çalışmalar ise riskler yüzünden yaşadıkları çevreden ayrılmak zorunda kalan ve sonrasında duydukları bağlılıktan dolayı geri dönme isteği göstermiş insanlar üzerinde yapılmıştır. Araştırmalara göre geri dönme isteğinin yere duyulan bağlılık ile ilişkili olduğu görülmüştür ve bu durum yer bağlılığı ile risk algısı arasında ilişki olduğunu göstermektedir.

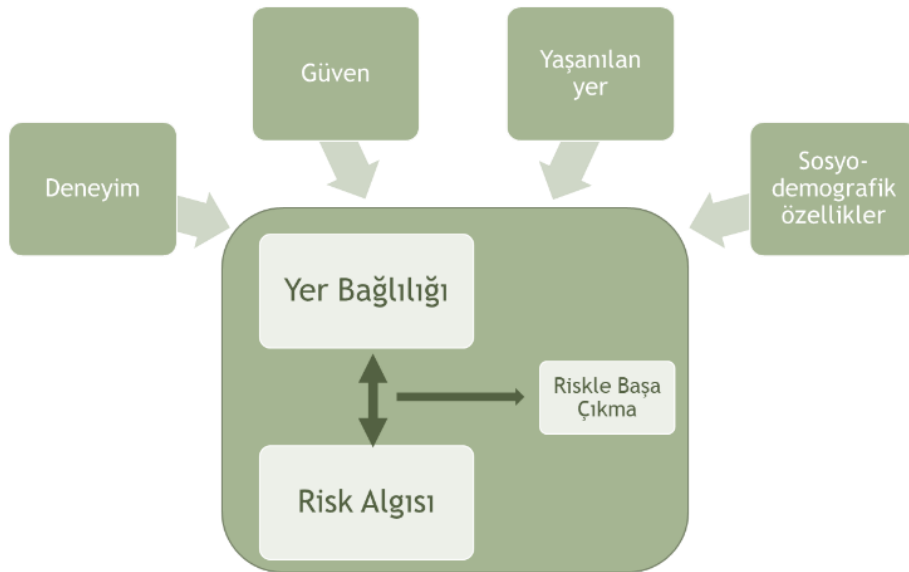
Scopus veri tabanının sistematik bir şekilde araştırılması sonucunda yer bağlılığı ve risk algısını doğrudan ele alan 13 adet çalışma (2004-2017) saptanmıştır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde risk algısı ile bireylerin yer bağlılıkları arasında hem olumlu hem de olumsuz ilişki olduğu görülmektedir. Şekil 1'de görülüyor ki; Scopus veritabanına göre uluslararası literatür araştırmalarına bakıldığında yer bağlılığı, risk algısı ve riskle başa çıkma konuları ile ilgili ayrı ayrı veya hepsinin bir arada ele alındığı sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Ulusal literatür incelendiğinde ise yer bağlılığı ve risk

algısı konuları ile ilgili ayrı ayrı çok az sayıda çalışma yapıldığı belirlenmiş, iki konunun bir arada çalışıldığı herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Yer bağlılığı ve risk algısı arasındaki ilişkide halen belirsiz veya çelişkili sonuçlar ortaya çıktığı görülmektedir. Bu yüzden ulusal ve uluslararası çalışmalar yetersiz kalmaktadır ve daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir.

Şekil 1. Scopus Veritabanı Taraması Anahtar Kelimelere Göre Uluslararası Yayın Sayıları (1996-2017) [1].

Bu çalışmanın amacı ulusal ve uluslararası literatürde yer bağlılığı-risk algısı arasındaki ilişkinin nasıl olduğu ile ilgili örnekleri incelemek ve yer bağlılığı-risk algısı ilişkisinin hangi faktörlerden etkilendiğine bakılarak ilişkinin sonuçlarının ortaya konmasıdır. Yapılan çalışmaların sonuçları incelendiğinde Şekil 2’de görülüyor ki; genel olarak bu ilişkinin deneyim, güven, yaşanılan yer ve sosyo-demografik özelliklere göre değişkenlik gösterdiği görülmektedir. Riskle başa çıkma davranışının da bu ilişkiden etkilendiği belirlenmiştir.

Şekil 2. Yer Bağlılığı ve Risk Algısı İlişkisini Etkileyen Etmenler.

II. YER BAĞLILIĞI

Yer, sadece fiziksel değil aynı zamanda psikolojik ve etkileşimli bir kavrama karşılık gelen sosyal ve fiziksel niteliklerin birleşiminden oluşmaktadır. İnsanların yaşamları boyunca çevrelerine verdikleri anlamları kapsayan bir çerçevedir. Yere bağlılık ise mekânın oluşturduğu deneyimin insanın ona yüklediği anlamla şekillenmesidir. Bu yüzden yer boşluktaki bir noktadan çok daha fazlası olarak görülmelidir [2].

Yer bağlılığının ilk teorik ve deneysel kavramsallaştırmaları, yaşadıkları yerlerden zorla uzaklaştırılan insanların psikolojik ilişkileri üzerine yapılan araştırmalardan elde edilmiştir. Bowlby (1988) 'nin bağlanma teorisinden türetilmiştir ve insanları yerlere bağlayan etki ve duyguları ifade etmektedir [3]. Shumaker ve Taylor (1983), yer bağlılığını bireyler ve yaşadıkları çevre arasındaki pozitif duygusal bağ veya ilişki olarak tanımlamaktadır [3]. Brown ve Perkins (1992) ise yer bağlılığını, insanların sosyal-fiziksel çevreleriyle ilişkili olarak zaman içinde geliştirdikleri genel duygular, bağlar, düşünceler ve davranışlar olarak tanımlamaktadırlar [3]. Özellikle, yaşadığımız yerlere yönelik duygusal bağlılık hayatımız boyunca şekillenerek bize güven duygusu vermektedir [4]. Yer bağlılığı hayatımıza anlam katar ve kimliklerimizi tanımlamaktadır [5]. Scannell ve Gifford (2010) ise yer bağlılığını tanımlamak amacıyla üç boyutlu "kişi-süreç-yer" genel bir çerçeve önermişlerdir; yer bağlılığını kişinin psikolojik sürecini (duygu, biliş, davranış) ve fiziksel yer boyutlarını (yerin karakteri ve özellikleri) kapsayan çok boyutlu bir kavram olarak tanımlamışlardır [6]. Yapılan araştırma sonuçlarına göre çıkan çelişkili sonuçlar nedeniyle yer bağlılığının risk algısı ve riskle başa çıkma davranışı ilişkisini ne derecede etkilediğini anlamak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

III. RISK ALGISI

Farklı tanımları bulunan risk kavramı, Türk Dil Kurumu (2016)'na göre zarara uğrama tehlikesi, riziko veya bir olayın meydana gelme olasılığı olarak tanımlanmaktadır [7]. AFAD (2015)'a göre ise belirli bir alandaki tehlike olasılığına göre kaybedilecek can, mal, ekonomik ve çevresel gibi değerlerin ölçüsünü ifade etmektedir [8]. Risk algısı, Slovic (1987) tarafından, sınırlı ve belirsiz bilgiler bağlamında bireyler ve gruplar tarafından risklerin sezgisel değerlendirilmesi olarak tanımlanmaktadır [9]. Tehdidin belirgin bir özelliği göz önüne alındığında, risk algısı tehdit olarak algılanan nesneye ilişkin riskin yorumlanması veya izlenimidir. Risk algısı, bireyler arasında değişkenlik göstermektedir: örneğin, kadın ve erkek aynı riskle ilgili farklı algılara sahiptir ve risk, cinsiyet özelliğine göre farklı anlamlara gelebilmektedir [10]. Ancak, risk algısı çoğu zaman koşullara bağlı olarak değişmektedir. Örneğin, Raaijmaker vd. (2008) risk algısını, duruma özgü risk özelliklerinin arasındaki ilişki üzerinden tanımlamıştır. Bunlar; bilinçli olma, endişeli olma, hazırlıklı olma vb. İnsanlarda bu özelliklerden bir tanesinin algılanması arttığında genel risk algısı artmaktadır ve böylece kişinin risklere karşı dayanıklılığı da artmaktadır [11]. Risk algısını etkileyen risk olaylarının deneyimi, sıklığı ve ciddiyeti gibi birçok faktör vardır [12, 13]. İnsanlar, düşük olasılıktaki riskleri göz ardı etme eğilimindedirler, ancak bu riskler felaket potansiyelinde bir etkiye sahip olabilmektedirler [3].

Çevresel kriz yönetimi çalışmalarında; afet farkındalığının, çevresel tehdit oluşumunda ve hemen sonrasında ortaya çıktığı görülmüştür, ancak bu farkındalık afetlerin meydana gelmesinden sonra

zamanla azalmaktadır [14]. İnsanlar zayıf belleklere sahiptirler ve bir afet oluştuktan sonra riskler üzerine yoğunlaşmaktadırlar [15]. Bazı araştırmalarda afet sonrasında risk algısının zamanla azaldığı belirtilmiştir. İnsanlar yüksek risk algısına sahip olmaları durumunda önlem almak için istekli olsalar da, sorun ortaya çıktıktan sonra harekete geçmektedirler [16]. İnsanları risklerle başa çıkmak için önleyici davranışlarda bulunmaya tam olarak neyin götürdüğü konusunda henüz bir görüş birliği bulunmamaktadır [3]. Yapılan çalışmalarda insanların normal davranışlarını değiştirebilmeleri için sadece riskler hakkında bilgilendirmenin yeterli olmadığı ortaya konulmuştur [17]. Risk algısı seviyesinde, iyimser önyargılara göre bireyler çevrelerinin diğer yerlere göre daha güvenli olduğuna inanmaktadırlar [18]. Yaşadıkları yerlerin tehlikelerden etkilenme olasılığının diğer insanların yaşadıkları yerlere göre daha düşük olduğunu düşünmektedirler [19].

IV. RISKLE BAŞA ÇIKMA

Çevresel riskle başa çıkma çabası, içerisinde risk bulunan durum veya koşullarda önleyici, hafifletici ve koruyucu davranışları içermektedir. Afet oluşumu öncesi ve sonrasında risklerle ilgili önlem alınması afet sonucu oluşan zararın hafifletilmesine, daha az can ve mal kaybı yaşanmasına ve daha hızlı bir şekilde afetin yönetilmesine yardımcı olmaktadır. Riskle başa çıkma davranışının ne boyutta olacağını yer bağlılığı ve risk algısının etkilediği görülmektedir.

Yer bağlılığının riskle başa çıkma davranışını etkilemesi yapılan araştırmalar sonucunda halen belirsiz bulunmaktadır [3]. Bazı çalışmalara göre yer bağlılığı yüksek olan insanların risk ile başa çıkma adına daha fazla çaba harcadığı, bazı çalışmalara göre de tam tersi isteksiz olduğu görülmektedir [20,21]. Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde yüksek yer bağlılığı olan bireylerin risk algısının düşük olduğu veya riskleri göz ardı etme eğiliminde oldukları dolayısıyla da riskle başa çıkma davranışı konusunda isteksiz oldukları görülmüştür.

Tehlikelerin risk algısının olumsuz yönde etkilemesi Uzzell (2000)'in önerdiği çevresel hipermetrop önyargısı ile bağlantılı olabilir. Çevre sorunlarına ilişkin olarak insanlar riskleri yanlış algılamakta ve risklerle başa çıkma davranışı göstermemektedirler [13,22]. Yani yakınlarında olan ve zarar gördükleri riskleri göz ardı etme eğilimindedirler. Yerel ve küresel çevresel sorunlarda mekansal önyargı veya mekânsal iyimserlik yer bağlılığı ve risk algısı arasındaki ilişkiyi açıklayabilmektedir [18].

Mekânsal önyargı etkisi, duygusal değişkenlerden (yer bağlılığı vb.) birinin kendi kimliğini savunmasına olanak tanımaktadır. Birçok araştırma doğal çevre risklerinin algılanması üzerine iyimserliğe dayalı özel bir mekânsal önyargı oluşabileceğini ortaya koymuştur. Bireyler, doğal çevre risklerini yerel olarak değil yaşadıkları mekânlardan uzak yerlerde daha ciddi olarak algılama eğilimindedir. Bu mekânsal önyargı, bireylerin kendi yaşadıkları yerlerdeki doğal çevre riskleriyle başa çıkmamasına yol açmaktadır. Bu önyargı bireylerin duygusal önyargılarına bağlı olarak doğru bilginin yanlış algılanmasına neden olmaktadır [23]. Bu nedenle, güçlü yer bağlılığı olan kişilerde çevresel risklerle başa çıkmaktan kaçınma eğilimi görülmektedir [3,24]. Yer bağlılığı, kişinin kendi yer kimliği ile kuvvetli bir şekilde ilişkilidir ve doğal çevresel risklerle başa çıkmak için engel oluşturmaktadır [3].

V. YER BAĞLILIĞI VE RİSK ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yer bağlılığı ve risk algısı arasındaki ilişki, çelişkili sonuçlar nedeniyle literatürde farklı yorumlanmaktadır.

Tablo 1. Yer Bağlılığı ve Risk Algısı İlişkisi ile İlgili Örnek Çalışmalar.

Amaç	Yöntem	Sonuç	Kaynak
Yer bağlılığının risk algısı ve riskle başa çıkma üzerindeki etkisini incelemek	Literatür Çalışması	-Doğal tehlike riski veya doğal çevre riskleri ile ilişkili olarak yer bağlılığını doğrudan etkileyen 31 adet çalışma (1996-2016) bulunmuştur. -Araştırma sonuçlarına göre yer bağlılığı, risk algısı ve riskle başa çıkma arasında pozitif ve negatif sonuçlar olduğu görülmüştür.	[23]
Aynı ortamdaki farklı risk türlerini farklı seviyelere göre sınıflandırarak karşılaştırmıştır	Sörvey Çalışması	-Risk alanına veya risk türüne bakılmaksızın, yer bağlılığı yüksek olan kişiler, maruz kaldıkları doğal çevre risklerini güçlü bir şekilde algılamaktadırlar. - Yüksek yer bağlılığının muhtemel olası risklerin algılanmasının güçlendirilmesine ve daha az olası risklerin algılanmasının hafifletilmesine katkıda bulunmuştur.	[25]
Yer bağlılığı ve risk algısı arasındaki ilişki araştırılmıştır	Sörvey Çalışması	Yer bağlılığı ve risk algısı arasındaki ilişki hem kentsel hem de kırsal yerleşim yerleri için pozitif yönde ilişkili olduğu tespit edilmiştir.	[21]
Mahalle bağlılığı ve konut sakinlerinin sel riski algıları arasındaki ilişki incelenmiştir	Sörvey Çalışması	Yer bağlılığı yüksek olan konut sakinlerinin sel riski algısı taşıdığı bulunmuştur.	[20]

Tablo 2. Yer Bağlılığı ve Risk Algısı İlişkisi ile İlgili Yapılan Araştırmalar.

	Pozitif İlişki	Negatif İlişki
Yer Bağlılığı ve Risk Algısı	Bonaiuto vd., 2016	Bonaiuto vd., 2016
	Gallina ve Williams, 2014	Donovan, 2012
	Bernardo, 2013	Armaş, 2006
	Bihari, ve Ryan, 2012	Bonaiuto vd., 1996
	Stain vd., 2011	
	Bird vd., 2011	
	Bonaiuto vd., 2011	
	Burley vd., 2007	

Tablo 1’de birçok araştırmacının farklı yerlerde, aynı veya farklı risk türleriyle ilgili sörvey veya literatür çalışmalarına örnekler verilmiştir. Araştırma sonuçlarında yer bağlılığı ve risk algısının birbiriyle pozitif veya negatif olarak ilişkili olduğu bulunmuştur. Tablo 2’de ise yapılan araştırma

sonuçlarına göre yer bağlılığı ve risk algısı arasında negatif veya pozitif bir ilişki bulunan çalışmalar verilmiştir. Genel olarak bakıldığında ise yapılan çalışmalarda pozitif ilişki olduğu görülmektedir.

Armaş (2006) 'ın araştırma sonucuna göre insanlarda yer bağlılığının yüksek olması yaşadıkları yere olan güven hissini arttırmaktadır ve dolayısıyla risk tehlikesinin ihmaline veya tamamen riskin kabul edilmemesine yol açmaktadır [26]. Tam tersine, Bonaiuto vd. (2011) çalışmasında yer bağlılığı yüksek olan insanlarda daha yüksek risk algısı ve buna bağlı olarak risk endişesi görülmektedir [20]. Farklı riskler göz önüne alındığında, yer bağlılığının yüksek olasılıklı risklerin algılanmasını artırmaya katkıda bulunurken düşük olasılıklı risklerin algılanmasını da hafiflettiği görülmüştür [25]. Bu örneklerdeki gibi araştırma sonuçlarının çelişkili olması yer bağlılığının risk algısı üzerindeki etkilerinin daha fazla araştırılmasının gerektiğinin önemini vurgulamaktadır.

Yer bağlılığı ve risk algısı arasındaki olumlu ilişkiye odaklanılan çalışmalarda risk algısının bilgi, endişe ve farkındalık gibi faktörlerle ölçüldüğü ve işlevsel hale getirildiği vurgulanmaktadır. Farklı şekilde işlevsel hale getirme ve ölçümlere rağmen, sonuçlar genel olarak yer bağlılığı ve risk algısı arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Risk oluşma seviyesi veya şiddeti değişse bile pozitif ilişki değişmemektedir. Örneğin, Bonaiuto (2011) farklı sel riski seviyeleri olan konuları ele almıştır [20]; Bernardo (2013) ise aynı ortamdaki birden çok riski incelemiştir; risklerin ortaya çıkma düzeylerinde farklılık olduğu görülmüştür [25]. Her iki çalışmada da aynı sonuca ulaşılmıştır: risk alanına veya risk türüne bakılmaksızın, yer bağlılığı yüksek olan kişiler, maruz kaldıkları doğal çevre risklerini güçlü bir şekilde algılamaktadırlar [23]. Stain vd. (2011) Avustralya'da ki çalışmasında ise uzun süre kuraklığa maruz kalma ile yer bağlılığını incelemiştir [27]. Afet sonuçlarının bu örneklerde olduğu gibi insanların yer bağlılığının risk algısıyla ilişkili olduğu görülmektedir. İkamet bölgesi dikkate alınmaksızın yapılan çalışmalarda da pozitif bir ilişki bulunmuştur [21,28]. Bireylerde farkındalığın artması meydana gelebilecek çevresel risklere karşı tedbir alınmasını böylece afet sonuçlarının minimum düzeyde can ve mal kaybı ile sonuçlanmasına yol açmaktadır. Ontario (Kanada) 'da hava kalitesi konusundaki yüksek endişe seviyesi ile yer bağlılığı arasında ilişkili olduğu bulunmuştur. Göçmen kadınlara kıyasla, Kanada'da yaşayan kadınların daha güçlü yer bağlılığına sahip olduğu ve hava kirliliğinin sağlık riskine yol açabileceğinin farkında oldukları görülmüştür [29]. Bonaiuto vd. (2011), yer bağlılığı ile konut sakinlerinin taşkın riski algısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir [20]. Yer bağlılığı yüksek olan insanlar taşkın riskini daha fazla algılamaktadırlar. Bununla birlikte, Portekiz'de yer bağlılığının, yüksek olasılığı bulunan risklerin (kirlilik, çölleşme ve küresel ısınma vb.) algısının güçlenmesine ve daha az olasılığı olan risklerin (deprem ve terörizm vb.) algısının zayıflamasına katkıda bulunduğu görülmüştür. Yani yer bağlılığının yüksek olduğu mekanlarda olası risk algısı daha yüksek bulunmuştur [25]. Geçmişte yaşanan afetlerle ilgili deneyimlerin sosyal sermayeyi ve risk hazırlığını önemli ölçüde etkilediği görülmüştür ve STK'larda daha fazla yer almaktadırlar [30]. Araştırmacılar yer bağlılığının riskler üzerinde doğrudan bir etki yerine, hem algılama hem de eylem seviyeleri üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşmışlardır [3].

Bazı çalışmalarda daha az sıklıkta olsa da yer bağlılığı ve risk algısı arasında negatif bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu olumsuz ilişki, bireylerin riskleri tanıma düzeyine veya riski deneyimlemiş olmasına bakılmaksızın, yer bağlılığı yüksek olan bireylerin daha az sıklıkta risk endişesi gösterdiği ve bu nedenle riskleri hafife aldığı gözlemlenmiştir [23]. Araştırmacılar, bu olumsuz ilişkiyi niteliksel yöntemler kullanarak anlamaya çalışmışlar ve yer bağlılığının yer kimliği ile yakından ilişkili olduğunu ve yerin sembolik değeri ile ilgili güçlü bir bağlılık duygusu içeren kültürel yoğunlukla da ilişkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır [31]. Negatif ilişki çıkmasının diğer bir sebebi ise yaşanan yere duyulan güven duygusudur. Örneğin, Armaş (2006)'ın Romanya'da yaptığı çalışmada yer bağlılığı arttıkça yaşanan yere olan güven duygusunun arttığı dolayısıyla deprem riski algısının daha düşük

olduğu bulunmuştur [26]. Donovan vd. (2012)'ın Endonezya'daki çalışmasında yanardağ riski bağlamında kültürel önemi fazla olan volkanik bölgeye bağlılığın düşük risk algısı oluşturduğu ve risklerin bölgelerini etkilemeyeceği düşüncesinde oldukları görülmüştür [31]. İngiltere'de yapılan bir araştırmada da plaj kirliliği tehdidinde odaklanılmış ve yer bağlılığının daha yüksek olduğu yerlerde risk algısının düşük seviyede olduğu görülmüştür [32].

VI. YER BAĞLILIĞI VE RİSKLE BAŞA ÇIKMA ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yer bağlılığı ve çevresel riskle baş etme ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda farklı sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Tablo 3. Yer Bağlılığı ve Riskle Başa Çıkma İlişkisi ile İlgili Yapılan Örnek Çalışmalar.

Amaç	Yöntem	Sonuç	Kaynak
Kanada'da kırsal topluluktaki F3 fırtınası incelenmiştir. Sakinlerin yer bağlılığı duygularının felaket kurtarma sürecini nasıl etkilediğini öğrenmektir	Sörvey Çalışması	-Yer bağlılığının riskle başa çıkma üzerinde olumlu etkisi olduğu görülmektedir.	[33]
Avustralya'nın kırsal bölgelerinde yaşayan insanların sel felaketinin öncesinde ve sonrasındaki algıları araştırılmıştır	Sörvey Çalışması	-Sakinlerin sel felaketi deneyimleri olmasına rağmen yer bağlılığı güçlü olan sel mağdurlarının yer değiştirmeyi kabul etmelerinin daha zor olduğu ve riskle mücadeleyi tercih ettikleri görülmüştür	[34]
İkamet bölgesi dikkate alınmaksızın yer bağlılığı ve risk algısı arasındaki ilişki araştırılmıştır.	Sörvey Çalışması	-Yer bağlılığı yüksek olan bireylerin risk algısının güçlü olduğu fakat riskle başa çıkmayı reddettikleri görülmüştür. -Tahliye planlarının daha az kabul edilmesinin ekonomik koşullarla ilişkili olduğu bulunmuştur.	[21]

Tablo 4. Yer Bağlılığı ve Riskle Başa Çıkma İlişkisi ile İlgili Yapılan Araştırmalar.

	Pozitif İlişki	Negatif İlişki
Yer Bağlılığı ve Riskle Başa Çıkma	Bonaiuto vd., 2016	Bonaiuto vd., 2016
	Silver ve Grek-Martin, 2015	De Dominicis vd., 2015
	Zhang vd., 2014	Devine-Wright, 2014
	Kaltenborn, 1998	Pirta vd., 2014
		Boon, 2014
		O'Sullivan vd., 2012
		Donovan, 2012
		Bird vd., 2011
		Kick vd., 2011
		Mishra vd., 2010

Tablo 3’de bazı araştırmacıların farklı yerlerde risk türleriyle ilgili yapmış olduğu çalışmalara örnekler verilmiştir. Tablo 4’de ise yapılan araştırma sonuçlarına göre yer bağıllığı ve riskle başa çıkma arasında hem negatif hemde pozitif bir ilişki bulunan çalışmalar verilmiştir. Genel olarak bakıldığında ise yapılan çalışmalarda riskle başa çıkma davranışının yer bağıllığından olumsuz olarak etkilendiği görülmektedir.

Yapılan bazı çalışmada bu iki değişken arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür. Başa çıkma, önleyici davranışları içermektedir; örneğin, yangın önleme için azaltma tedbirleri alma, çevreye duyarlı olma, sürdürülebilirliği sağlama ve ağaç dikme. Bu durumlarda yer bağıllığı-riskle başa çıkma davranışları arasındaki pozitif ilişki, kişi riskli bir yerde bulunduğunda veya önlem almak istediğinde ortaya çıkmaktadır [23]. Zhang (2014) çalışmasında ise, Büyük Jiuzhaigou (Çin)’da yer bağıllığı yüksek olan bireylerin taşkın sonuçlarına farkındalıklarının yüksek olduğu ve yer bağıllığı, yeri koruyucu ve çevresel tutum davranışlarını daha yüksek oranda gerçekleştirdikleri ortaya çıkmıştır [35]. Svalbard takımaları (Norveç) 'nda da yüksek oranda bağıllığı olan kişilerin petrol sızıntısı sorunu ile başa çıkma eğiliminde bulunduğu görülmüştür [36]. Silver ve Grek-Martin (2015) çalışmasında, 2011’de Ontario (Kanada) kentindeki kırsal toplulukta F3 fırtınasının hem yer duyusu hem de yer bağıllığı konusundaki algılarının afet kurtarma sürecinde etkilerini belirlemeye çalışmış ve yer bağıllığı konusunun riskle başa çıkma üzerine olumlu etkileri olduğunu ortaya koymuştur [33].

Yer bağıllığı ve çevresel riskle baş etme arasında çoğunlukla olumsuz ilişki bulunmaktadır. Yer bağıllığı ve risk algısı arasındaki olumsuz ilişkiye odaklanılan çalışmalarda insanların yerler ile kurdukları bağlar tehdit altında olduğunda o yerin korunmasına ilişkin eylemler sergileyebilecekleri öne sürülmektedir [37,38]. Ancak, yer bağıllığı sadece yeri korumaya yol açmaz, yaşanan yerde zararlı eylemlerin oluşmasına da neden olur [3]. Örneğin Fried (1963)’in çalışmasında yer bağıllığı yüksek olan toplulukların sel riski uyarılarına rağmen evlerini boşaltmayı reddettiği görülmüştür. Doğru bilginin, duygusal temelli önyargılara göre hatalı bir şekilde yorumlanabileceği ve bunun sonucunda savunmasızlığın dolayısıyla olumsuz davranışların ortaya çıkabileceği görülmüştür [3]. Bird (2011)’in çalışmasında kırsal yerleşimde yaşayan insanlardaki yer bağıllığının, bir taraftan riskin doğru bir şekilde algılanmasına diğer taraftan da tahliye planlarının daha az kabul görülmesine neden olduğu vurgulanmaktadır [21]. De Dominicis (2015) çalışmasında yer bağıllığı, riskin algılanmasını etkilemezken, eylem seviyesini olumsuz olarak etkilemektedir [3]. Bu nedenle yer bağıllığının riskin değerlendirilmesi ve algılama seviyesindeki etkisine; aynı zamanda, riskle başa çıkma istekleri ve eylemlerine de odaklanılmalıdır. Bunlara ek olarak, bazı çalışmalar yer bağıllığı, risk algısı ve riskle başa çıkma davranışları arasındaki ilişkinin bulunulan yere özgü olarak değişebileceğini göstermektedir. İnsan-çevre ilişkisi ile ilgili konuları tanımlarken belirli bir yere özgü yer bağıllığı gibi duygusal, sosyal-psikolojik değişkenlerin dikkate alınması gerektiği anlaşılmaktadır. Yer bağıllığı yüksek olan bireylerin başka bir davranış biçimi yer değiştirme zorunluluğu olduğunda gözlemlenmektedir. Kişinin bağıllık duyduğu yer, tehlike ve risk dönemlerinde güvenli alan olarak algılanabilir. Aynı şekilde bağıllık duyduğu yer, risk tehdidi altında olduğunda tahliye etmek zorunda kaldığı yer olarak da değerlendirilebilir. Buradaki zor konu ise hem tehdit hem de güvencenin aynı kaynaktan gelmesidir [23]. Donovan (2012) çalışmasında da riskli alana duyulan bağıllık ve yer değiştirme isteği arasında negatif ilişki bulunmaktadır. Bağıllığın yüksek olduğu yerlerde riskli alandan göç etmeyi reddettikleri görülmektedir [31]. Hindistan, ABD ve Avustralya’daki taşkın riski ile ilgili araştırmalar da, yüksek bağıllığı olan kişilerin yer değiştirmeye isteksiz oldukları ve daha

önceden taşkınla ilgili tecrübelerle sahip oldukları görülmüştür [23]. Araştırma sonuçlarında genel olarak, bireyin yer bağlılığı arttıkça afet sonrası yaşanan yere dönmeye istekli oldukları görülmektedir. Bu durum, farklı doğal çevresel riskler karşısında geçerli olan deneysel bir sonuçtur. Örneğin, İzlanda ve Endonezya'daki çalışmalar da, volkanik riskle bağlantılı olarak yer bağlılığı yüksek olan bireylerin yaşadıkları yerleri tahliye etmek istemedikleri ve yerel yetkililer tarafından geçici olarak taşınırken bile risk alanlarına dönmeye istekli oldukları görülmüştür. Yapılan çalışmada bireylerin yer değişikliğine daha az istekli olmalarının sosyal, manevi ve ekonomik bağlılıklarıyla ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır [23]. Batı Himalaya'da yaklaşık 50 yıl önce Bhakra Nangal Projesi nedeniyle riskli bölgeden ayrılan köylülerin risk altında olduğunun farkında olsalar bile yerli yaşam alanlarına dönmüş oldukları görülmüştür [39]. Benzer sonuç Katrina kasırgası öncesi ve sonrasında New Orleans sakinlerini araştıran bir çalışmada da gözlenmiştir. Kasırga sonrasında bireylerin yere olan bağlılığı yüzünden New Orleans'a geri dönmek istedikleri görülmüştür [40]. Bu nedenle yer bağlılığı, insanların afet sonrası yaşadıkları yerlere geri dönmeleri için motive edici olan önemli bir faktördür ancak bu alanlar halen yüksek çevresel riske maruz olma eğilimindedirler. Ayrıca yer değiştirme tek başına tamamen riskle başa çıkma anlamına da gelmez, çünkü insan-yer ilişkisiyle ilgili sosyal boyut hesaba katılmamıştır [41]. Bird (2011)'in Güney İzlanda'daki volkanik riskler bağlamındaki çalışmasında ise tahliye planlarının daha az kabul edilmesinin, yer ve yaşam koşulları ile ilişkili olduğu bulunmuştur [21]. Kentsel alanda yaşayanların kırsal alana göre risklerle başa çıkmada daha istekli oldukları görülmüştür. Kırsal alanda yaşayanların, volkanik alanlardaki riski doğru olarak bilmelerine rağmen yer bağlılıkları yüksek olduğu için daha düşük başa çıkma davranışları göstermektedirler. Yüksek oranda yer bağlılığı olan kişilerin tahliye planlarını uygun olarak algılamadıkları ve bir eylem planı üzerinde karar vermek için kendi değerlendirmelerine güvendikleri görülmektedir. Afet durumunda riskli bölgeden ayrılarak riskle başa çıkma, Paton, Bürgelt ve Prior (2008) 'ın Avustralya'daki orman yangınlarına hazırlık konusundaki çalışmasında da gösterilmiştir. Düşük bağlılığı olan bireyler yangın oluştuğunda yaşadıkları yerlerden ayrılma eğilimi göstermişlerdir [42]. Dolayısıyla yer bağlılığı ve çevresel riskle başa çıkma arasında negatif bir ilişki olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Taşkın riski bağlamında Hindistan, ABD'deki farklı eyaletlerde ve Avustralya'da yapılan çalışmalarda yüksek yer bağlılığı olan kişilerin sel riski ile başa çıkmada isteksiz oldukları görülmüştür [43,44,34].

VII. SONUÇ

Yer bağlılığı ve risk algısı arasındaki ilişki daha önceden ulusal ve uluslararası yapılan çalışmaların incelenmesi ile açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışma kapsamında öncelikle yer bağlılığı ve risk algısı tanımı incelenmiş daha sonrasında yapılan çalışmalarda bu ilişkinin hangi faktörlerden etkilendiğine bakılarak ilişkinin sonuçları ortaya konmuştur. Çalışmada çevresel risklerle başa çıkma değişkeninin yer bağlılığı ve risk algısı ilişkisinden olumlu veya olumsuz olarak etkilendiği bulunmuştur.

Ulusal çalışmalara bakıldığında bu konular hakkında ayrı ayrı çalışmalar bulunmaktadır, fakat ikisini bir arada ele alan çalışma bulunmamaktadır. Uluslararası çalışmalara bakıldığında ise farklı ülkelerde farklı riskler üzerine yapılan sınırlı sayıda çalışma bulunduğu belirlenmiştir. Uluslararası çalışmalarda aynı riskler göz önüne alınarak yapılan araştırmalarda farklı sonuçlar ortaya çıktığı görülmektedir. Sonuçlar, yaşanan yere göre, afet deneyimine göre, yaşanan yere olan güven duygusuna göre ve sosyo-demografik özelliklere göre değişmektedir. İncelenen ulusal ve uluslararası çalışma sonuçları

genel olarak değerlendirildiğinde; geçmişte yaşanan afet deneyimlerinin risk hazırlığını önemli ölçüde olumlu olarak etkilediği saptanmıştır. Bireyler yaşanan risk sonrası riskle başa çıkma davranışları göstermektedir. Diğer bir etmen bireylerin yaşadıkları yere olan güven duygusu olumsuz olarak bu ilişkiyi etkilemektedir. Çünkü güven duygusu arttıkça insanlar riskleri gözardı etmektedirler. Riskli bölgede olsalar bile kendilerini güvende hissetmektedirler. Yaşanılan yerinde ilişkiyi olumlu veya olumsuz olarak etkilediği görülmektedir. Örneğin kentsel ve kırsal alanda yaşamakta olan bireylerin riskler karşısında sergilemiş oldukları davranışlar farklılık göstermektedir. Kentsel alanda yaşayan insanlar afet sonrası kırsal alanda yaşayanlara göre daha fazla yer değiştirme isteği göstermektedirler. Son olarak, sosyo-demografik özelliklere göre insanların risk algıları değişmektedir. Cinsiyete göre ise insanların risk algısı ve yer bağlılığı değişkenlik göstermektedir.

Yapılan araştırmaların incelenmesi sonucunda yer bağlılığı ve risk algısı arasındaki ilişkinin çelişkili olduğu görülmektedir. İlişki den etkilenen diğer bir etmen ise riskle başa çıkma davranışdır. Bu davranış afet oluşumu, öncesi ve sonrasında oldukça etkili bir etmendir. Yapılan araştırmalarda riskle başa çıkma davranışının etkilenme boyutu değişse de genel olarak yer bağlılığı yüksek olan insanlar riskle başa çıkma davranışında isteksiz oldukları görülmüştür. Bu durumun sebebi ise yer bağlılığı yaşanan yere olan güven duygusunu arttırmaktadır ve risk tehlikesinin ihmaline veya tamamen riskin kabul edilmemesine yol açmaktadır dolayısıyla riskle başa çıkmayı olumsuz olarak etkilemektedir. Yer bağlılığının yüksek olması afet durumunda olumsuz davranışların ortaya çıkmasında da rol oynamaktadır. İnsanlar yaşadıkları yerden ayrılmayı reddetmektedirler. Tam tersine, araştırmalara göre yer bağlılığı yüksek olan insanlarda daha yüksek risk algısı ve buna bağlı olarak risk endişesi olduğu da görülmektedir.

Bu çalışma ileride yapılacak olan yeni araştırmalar için kılavuz olacaktır. Yer bağlılığı ve risk algısı ilişkisinin yapılan çalışmalar sonucunda hangi faktörlerden etkilendiğine ve bu ilişkinin ne yönde olduğuna katkıda bulunacaktır.

VIII. KAYNAKLAR

- [1] SCOPUS, (4 Şubat 2018). [Online]. Erişim: <https://www.scopus.com/>
- [2] H. Arslan, “Afet Sonrası Yeniden Yapılanma Sürecinin Yere Bağlılık, Yer Değiştirme ve Bilişsel Haritalama Olguları Açısından İrdelenmesi,”. Doktora Tezi, Mimarlık, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, 2009.
- [3] S. De Dominicis, F. Fornara, U. G. Cancellieri, C. Twigger-Ross ve M. Bonaiuto, “We are at risk, and so what? Place attachment, environmental risk perceptions and preventive coping behaviours,” *Journal of Environmental Psychology*, vol. 43, pp. 66-78, 2015.
- [4] C. L. Twigger-Ross ve D. L. Uzzell, “Place and identity processes,” *Journal of environmental psychology*, vol. 16, no. 3, pp. 205-220, 1996.
- [5] M. V. Giuliani, (2003). “Theory of attachment and place attachment. na.,” *Psychological theories for environmental issues*, 1th ed., Farnham, İngiltere: Ashgate Publisher, 2003, ch. 5, pp. 137-170.

- [6] L. Scannell, ve R. Gifford, "The relations between natural and civic place attachment and pro-environmental behavior," *Journal of environmental psychology*, vol. 30, no. 3, pp. 289-297, 2010.
- [7] TDK, (2016, 12 Ekim). [Online]. Erişim:
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.57fde2e8a037f2.01961550
- [8] T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), *Risk Tanımı*, Ankara, Afet ve Acil Durumlara İlişkin Temel Mevzuat, 2015.
- [9] P. Slovic, "Perception of risk," *Science*, vol. 236, no. 4799, pp. 280-285, 1987.
- [10] P. E. Gustafson, "Gender differences in risk perception: theoretical and methodological perspectives," *Risk Analysis*, vol. 18, no. 6, pp. 805-811, 1998.
- [11] R. Raaijmakers, J. Krywkow ve A. van der Veen, "Flood risk perceptions and spatial multi-criteria analysis: an exploratory research for hazard mitigation," *Natural hazards*, vol. 46, no. 3, pp. 307-322, 2008.
- [12] R. Fazio ve M. Zanna, "Direct Experience and Attitude-Behavior Consistency1," *Advances in experimental social psychology*, vol. 14, pp. 161-202, 1981.
- [13] D. L. Uzzell, "The psycho-spatial dimension of global environmental problems," *Journal of Environmental Psychology*, vol. 20, no. 4, pp. 307-318, 2000.
- [14] I. L. Stefanovic, "The contribution of philosophy to hazards assessment and decision making," *Natural Hazards*, vol. 28, no. 2-3, pp. 229-247, 2003.
- [15] P. J. Baan ve F. Klijn, "Flood risk perception and implications for flood risk management in the Netherlands," *International Journal of River Basin Management*, vol. 2, no. 2, pp. 113-122, 2004.
- [16] V. T. Covello, "Best practices in public health risk and crisis communication," *Journal of Health Communication*, vol. 1, no. 8, pp. 5-8, 2003.
- [17] P. W. Schultz, "Conservation means behavior," *Conservation Biology*, vol. 25, no. 6, pp. 1080-1083, 2011.
- [18] R. Gifford, L. Scannell, C. Kormos, L. Smolova, A. Biel, S. Boncu, ... ve F. G. Kaiser, "Temporal pessimism and spatial optimism in environmental assessments: an 18-nation study," *Journal of Environmental Psychology*, vol. 29, no.1, pp. 1-12, 2009.
- [19] J. Hatfield, ve R. F. S. Job, "Optimism bias about environmental degradation: the role of the range of impact of precautions," *Journal of Environmental Psychology*, vol. 21, no.1, pp. 17-30, 2001.
- [20] M. Bonaiuto, S. De Dominicis, F. Fornara, U. G. Cancellieri ve B. Mosco, *Flood risk: the role of neighbourhood attachment*. Na, 2011.

- [21] D. K. Bird, G. Gísladóttir ve D. Dominey-Howes, "Different communities, different perspectives: issues affecting residents' response to a volcanic eruption in southern Iceland," *Bulletin of Volcanology*, vol. 73, no. 9, pp. 1209-1227, 2011.
- [22] R. García-Mira, J. E. Real ve J. Romay, "Temporal and spatial dimensions in the perception of environmental problems: An investigation of the concept of environmental hyperopia," *International Journal of Psychology*, vol. 40, no. 1, pp. 5-10, 2005.
- [23] M. Bonaiuto, S. Alves, S. De Dominicis ve I. Petrucci, "Place attachment and natural hazard risk: Research review and agenda," *Journal of Environmental Psychology*, vol. 48, pp. 33-53, 2016.
- [24] N. M. Radcliffe ve W. M. P. Klein, "Dispositional, unrealistic, and comparative optimism: differential relations with the knowledge and processing of risk information and beliefs about personal risk," *Personality and Social Psychology Bulletin*, vol. 28, no. 6, pp. 836-846, 2002.
- [25] F. Bernardo, "Impact of place attachment on risk perception: Exploring the multidimensionality of risk and its magnitude," *Estudios de Psicología*, vol. 34, no. 3, pp. 323-329, 2013.
- [26] I. Armas, "Earthquake risk perception in Bucharest, Romania," *Risk Analysis*, vol. 26, no. 5, pp. 1223-1234, 2006.
- [27] H. J. Stain, B. Kelly, W. J. Carr, T. J. Lewin, M. Fitzgerald ve L. Fragar, "The psychological impact of chronic environmental adversity: Responding to prolonged drought," *Social Science & Medicine*, vol. 73, no. 11, pp. 1593-1599, 2011.
- [28] D. Burley, P. Jenkins, S. Laska ve T. Davis, "Place attachment and environmental change in coastal Louisiana," *Organization & Environment*, vol. 20, no. 3, pp. 347-366, 2007.
- [29] M. Gallina ve A. Williams, "Perceptions of Air Quality and Sense of Place among Women in Northeast Hamilton, Ontario, Canada," *International Journal of Social Science Studies*, vol. 2, no. 3, pp. 67-77, 2014.
- [30] M. Bihari, ve R. Ryan, "Influence of social capital on community preparedness for wildfires," *Landscape and Urban Planning*, vol. 106, no. 3, pp. 253-261, 2012.
- [31] K. Donovan, A. Suryanto, ve P. Utami, "Mapping cultural vulnerability in volcanic regions: The practical application of social volcanology at Mt Merapi, Indonesia," *Environmental Hazards*, vol. 11, no. 4, pp. 303-323, 2012.
- [32] M. Bonaiuto, G. M. Breakwell ve I. Cano, "Identity processes and environmental threat: the effects of nationalism and local identity upon perception of beach pollution," *Journal of Community and Applied Social Psychology*, vol. 6, no. 3, pp. 157-175, 1996.
- [33] A. Silver ve J. Grek-Martin, "Now we understand what community really means: Reconceptualizing the role of sense of place in the disaster recovery process," *Journal of Environmental Psychology*, vol. 42, pp. 32-41, 2015.

- [34] H. J. Boon, "Disaster resilience in a flood-impacted rural Australian town," *Natural hazards*, vol. 7, no. 1, pp. 683-701, 2014.
- [35] Y. Zhang, H.-L. Zhang, J. Zhang ve S. Cheng, "Predicting residents' proenvironmental behaviors at tourist sites: The role of awareness of disaster's consequences, values, and place attachment," *Journal of Environmental Psychology*, vol. 40, pp. 131-146, 2014.
- [36] B. Kaltenborn, "Effects of sense of place on responses to environmental impacts: A study among residents in Svalbard in the Norwegian high Arctic," *Applied Geography*, vol. 18, no. 2, pp. 169-189, 1998.
- [37] P. Devine-Wright, "Rethinking NIMBYism: the role of place attachment and place identity in explaining place-protective action," *Journal of Community & Applied Social Psychology*, vol. 19, no. 6, pp. 426-441, 2009.
- [38] P. Devine-Wright, "Dynamics of place attachment in a climate changed world," *Place attachment: Advances in theory, methods and applications*, 1th ed., Abingdon, İngiltere: Routledge Publisher, 2014, ch. 13, pp. 165-177.
- [39] R. S. Pirta, N. Chandel ve C. Pirta, "Loss of home at early age: Retrieval of memories among the displacees of Bhakra Dam after fifty years," *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, vol. 40, no. 1, pp. 78-85, 2014.
- [40] E. Chamlee-Wright ve V. H. Storr, "There's no place like New Orleans: Sense of place and community recovery in the Ninth Ward after Hurricane Katrina," *Journal of Urban Affairs*, vol. 5, no. 31, pp. 615-634, 2009.
- [41] J. J. O'Sullivan, R. A. Bradford, M. Bonaiuto, S. De Dominicis, P. Rotko J. Aaltonen, vd., "Enhancing flood resilience through improved risk communications," *Natural Hazards and Earth System Science*, vol. 12, pp. 2271-2282, 2012.
- [42] D. Paton, P. T. Burgelt, ve T. Prior, "Living with bushfire risk: social and environmental influences on preparedness," *Australian Journal of Emergency Management, The*, vol. 23, no. 3, pp. 41, 2008.
- [43] S. Mishra, S. Mazumdar ve S. Damodar, "Place attachment and flood preparedness," *Journal of Environmental Psychology*, vol. 30, no. 2, pp. 187-197, 2010.
- [44] E. L. Kick, J. C. Fraser, G. M. Fulkerson, L. A. McKinney ve D. H. De Vries, "Repetitive flood victims and acceptance of FEMA mitigation offers: an analysis with community-system policy implications," *Disasters*, vol. 35, no. 3, pp. 510-539, 2011.